

ВОДИЙ АВТОТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ СУБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Ярова Р.В., Національний транспортний університет, Київ, Україна

THE DRIVER OF THE VEHICLE AS A SUBJECT OF SPECIAL ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY

Yarovaya R.V., National Transport University, Kyiv, Ukraine

ВОДИТЕЛЬ АВТОТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ КАК СПЕЦИАЛЬНЫЙ СУБЪЕКТ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ

Яровая Р.В., Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Вступ. В умовах розбудови української державності постійної уваги вимагають питання забезпечення прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, а також підтримання правопорядку. Це здійснюється за допомогою різних правових засобів, серед яких значне місце відведено юридичній відповідальності.

Роль адміністративної відповідальності в системі юридичної відповідальності є надзвичайно важливою насамперед тому, що вона виникає в результаті відносин між державою і громадянином. Це відповідальність за пряме порушення державних приписів, яка є найвищою точкою відносин «влада – підпорядкування». Саме в цьому аспекті адміністративна відповідальність може розглядатись як важливий інструмент правової держави, оскільки саме завдяки їй держава має мобільну та дійову можливість реалізовувати свої вимоги як до фізичних, так і до юридичних осіб. Тому оволодіння змістом проблем адміністративної відповідальності є ефективним засобом відточення інструментарію правової держави. Адже саме через адміністративну відповідальність забезпечуються основні принципи і вимоги останньої [12, с. 66].

Дорожній рух – одна з найбільш характерних і невід'ємних частин сучасної цивілізації. Автомобільний транспорт, транспортні коридори та автодороги, мости, тунелі буквально змінили обличчя землі. Вони втілюють в собі міцний прояв науково-технічного прогресу і значною мірою впливають на темпи економічного і соціального розвитку кожної країни і всього людства. Процеси, які пов'язані з дорожнім рухом, за певних умов можуть нести небезпеку для суспільства.

Дійсно інтенсивність руху на автошляхах України постійно зростає, і збільшується кількість дорожньо-транспортних пригод. Процеси, пов'язані з дорожнім рухом, явища, що його супроводжують, та їх наслідки, зокрема шкода, якої зазнає суспільство від дорожньо-транспортних пригод, займають важливе місце в суспільному житті і потребують глибокого наукового дослідження. Причинами високого рівня аварійності на автошляхах є, перш за все, низька дисципліна та правова культура учасників дорожнього руху, зневага до елементарних вимог безпеки, а також технічний стан транспортних засобів та доріг [8].

Винними у дорожньо-транспортних пригодах можуть бути різні учасник дорожнього руху – водії, пішоходи, велосипедисти та інші учасники дорожнього руху, але переважна більшість ДТП виникають саме з вини водіїв (75 %) і найчастіше через порушення правил дорожнього руху. За такі правопорушення водії можуть нести адміністративну, кримінальну та цивільну відповідальності. Предметом нашого дослідження є визначення правового статусу водія автотранспортного засобу як спеціального суб'єкта адміністративної відповідальності.

Аналіз літературних джерел. Питання суб'єкта адміністративної відповідальності є актуальним і портретує глибокого дослідження. За загальним правилом суб'єктом адміністративного проступку є той хто вчинив передбачене нормою права протиправне діяння.

Дослідженням правового статусу суб'єкта адміністративного проступку займалися такі вчені як В.Авер'янов, Д.Бахрах, О.Бандурка, Ю.Битяк, К.Бугайчук, І.Голосніченко, І.Додін, Г.Джагунов, А.Зелінський, В.Зуй, С.Ківалов, О.Клюшніченко, Т.Коломоєць, В.Колпаков, А.Комзюк, О.Кузьменко, В.Кудрявцев, Б.Лазарев, Д.Лук'янець, Н.Нижник, В.Новиков, О.Остапенко, І.Самощенко, В.Юсупов, Ю.Шемшученко, В.Шкарупа, О.Ярмиш та інші. Щодо водія автотранспортних засобів як спеціального суб'єкта адміністративної відповідальності, то дане питання в науці адміністративного права практично не досліджувалося.

Чинний КУпАП та інші законодавчі акти не дають визначення суб'єкта адміністративного проступку. Якщо проаналізувати КУпАП, то суб'єктом є адміністративного проступку є фізична, осудна особа, яка на момент вчинення протиправного діяння досягла певного віку. Отже, ознаками суб'єкта адміністративного проступку є вік, осудність. Це так звані загальні ознаки суб'єкта адміністративного проступку.

В науці зустрічаються різні визначення поняття суб'єкта адміністративного проступку, адміністративної відповідальності. Так А.Комзюк визначає суб'єкт як фізичну осудну особу, яка досягла на момент вчинення проступку віку, з якого настає адміністративна відповідальність [11, с.31]. В.Авер'янов зазначає, що суб'єктами адміністративного проступку є осудні фізичні особи, яким на момент вчинення адміністративного правопорушення виповнилося 16 років [2, с.189]. Прихильником даної позиції є також В.Зуй, який стверджує, що суб'єктом адміністративного проступку визначається фізична особа, яка досягла на момент вчинення адміністративного правопорушення 16-річного віку [3, с.166].

Л.Коваль зазначає, що суб'єктом протиправного діяння є фізична особа – людина в стані дієздатності і осудності [7, с.136]. Отже, більшість науковців даючи визначення поняття «суб'єкт адміністративного проступку» посилаються лише на загальні його ознаки і не акцентують увагу на спеціальних. На нашу думку для правильної характеристики водія як спеціального суб'єкта адміністративної відповідальності необхідно дати визначення поняття загальний та спеціальний суб'єкт та охарактеризувати його ознаки.

Є.Додін наводить наступне визначення суб'єкта адміністративного правопорушення – це особи і організації, яким адміністративним законодавством надана можливість або здатність бути носієм прав і обов'язків у сфері державного управління і вступати у конкретні адміністративно-правові відносини [15, с.68]. Тобто поняття «суб'єкт адміністративного проступку» фактично ототожнюється із поняттям «суб'єкт адміністративно-правових відносин», що не зовсім вірно. Адже можна бути суб'єктом адміністративно-правових відносин не будучи при цьому суб'єктом адміністративного проступку. Не всі учасники або суб'єкти адміністративно-правових відносин вчиняють адміністративні проступки.

Суб'єкт адміністративного проступку – це важливий елемент його складу. В адміністративно-правовій літературі склалася позиція, що суб'єкт проступку – це фізична, осудна особа, яка вчинила протиправне діяння і підлягає адміністративній відповідальності. Отже, в загальному розумінні суб'єкт адміністративного проступку – це особа, яка здійснила протиправне діяння. У більш вузькому розумінні суб'єкт адміністративного проступку – це особа, яка здатна нести адміністративну відповідальність, у випадку вчинення, передбаченого адміністративно-правовою нормою шкідливого протиправного діяння.

Як справедливо зазначає О.Горбач в теорії адміністративного права усі ознаки, що характеризують фізичну особу як суб'єкта адміністративного проступку поділяють на загальні та спеціальні. До загальних ознак відносяться такі, котрими повинна бути наділена будь-яка особа, яка піддається адміністративній відповідальності – це, в першу чергу, вік та осудність особи [5, с.85-86].

У деяких випадках законодавець указує на загальну ознаку, щоб підкреслити відсутність якоїсь певної особливості, що впливає на оцінку проступку. Так, ст. 126 КУпАП вказує на таку загальну ознаку, як відсутність у особи прав на керування транспортними засобами. Наводиться вона тут тільки для того, щоб легко можна було відмежувати названий склад від складів проступків, що встановлюють відповідальність водіїв транспортних засобів [10, с.93].

Так у випадку притягнення водіїв автотранспортних засобів до адміністративної відповідальності загальних ознак може бути недостатньо для визнання тієї чи іншої особи винною у вчиненні адміністративного проступку. Тому законодавець, в таких випадках включає до складу

адміністративного проступку якісь інші спеціальні ознаки, які деталізують суб'єкта правопорушення. Прямо вказуючи на такі ознаки в адміністративно-правовій нормі, законодавець тим самим підкреслює специфіку окремих деліктів, правового статусу порушника [13, с.117]. Ці особи визначаються в теорії адміністративного права як спеціальні суб'єкти адміністративної відповідальності.

Отже, ми спробуємо дати визначення водія як спеціального суб'єкта адміністративної відповідальності на основі дослідження його загальних та спеціальних ознак.

Перш за все необхідно зупинитися на понятті «водій». Законодавче визначення поняття «водій» міститься в Правилах дорожнього руху та Законі України «Про автомобільний транспорт». Так відповідно до п.1.10 Правил дорожнього руху, водій це особа, яка керує транспортним засобом і має посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії. Водієм також є особа, яка навчає керуванню транспортним засобом, перебуваючи безпосередньо в транспортному засобі. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001 року [1] водій – це особа, яка керує транспортним засобом і має відповідне посвідчення встановленого зразка. Отже, як уже зазначалося, поняття «водій» перебуває у нерозривному зв'язку із поняттям «транспортний засіб». Звідси випливає, що особа може мати статус водія як спеціального суб'єкта адміністративної відповідальності, лише в тому випадку, якщо вона керує транспортним засобом або навчає керуванню транспортним засобом. Якщо особа порушує правила дорожнього руху не за допомогою транспортного засобу, то вона не є водієм і не є спеціальним суб'єктом адміністративної відповідальності.

Тобто даним нормативно-правовими актами встановлено, що водієм є не лише водій, який здійснює керівництво транспортним засобом, а й особа, яка навчає керуванню транспортним засобом. Це має важливе практичне значення, тобто законодавець вводячи поняття «особа, яка навчає керуванню транспортним засобом» не дає тлумачення хто це – чи це інструктор авто школи чи просто звичайний водій, який навчає керуванню транспортним засобом своїх знайомих чи інших осіб. На нашу думку необхідно в Правилах дорожнього руху чітко встановити, хто є «особою, яка навчає керуванню транспортним засобом» і необхідно доповнити Закон України «Про дорожній рух» нормою про те, що водієм є також особа, яка навчає керуванню транспортним засобом. Це має важливе не лише теоретичне, а й практичне значення – дасть змогу встановити спеціального суб'єкта адміністративної відповідальності – водія автотransпортного засобу.

Так, як зазначає В.Жулев особу вважають суб'єктом правопорушення, коли вона сама керує автомобілем, а також тоді, коли здійснює керування паралельно з учнем-водієм, вона навчає учня керуванню транспортним засобом, сидячи з ним в автомобілі під час руху [9, с.23].

Можна дійти висновку, що однією із ознак, яка визначає водія автотransпортного засобу як спеціального суб'єкта є те, що це особа, яка управляє транспортним засобом або на законних підставах здійснює навчання управляти транспортним засобом. Тобто водієм як спеціальним суб'єктом адміністративного проступку є особа, яка фактично керує транспортним засобом або навчає керуванню транспортним засобом.

Якщо проаналізувати законодавче визначення водія, то наступною важливою ознакою водія як спеціального суб'єкта адміністративної відповідальності є те, що для управління транспортними засобами необхідне спеціальне право – право управляти транспортним засобом, яке засвідчується відповідним документом – посвідченням водія. Тобто у таких осіб має бути право на управління транспортним засобом. Законодавець не визначив чи є спеціальними суб'єктами особи, які управляють транспортним засобом без права на управління. На нашу думку, така особа не є спеціальним суб'єктом, це загальний суб'єкт адміністративного правопорушення, тобто це фізична осудна особа, які на момент вчинення адміністративного проступку виповнилося 16 років. Адже поняття водій, як уже зазначалося, нерозривно пов'язане із правом на управління транспортним засобом. Особа, яка не має такого права не є водієм в нашому випадку автотransпортного засобу, а, отже, і не є спеціальним суб'єктом адміністративної відповідальності. Такі особи несуть відповідальність на загальних підставах згідно ч.2 ст. 126 КУпАП.

Отже, важливим елементом набуття статусу водія автотransпортного засобу є дозвільна система, яка і визначає порядок отримання права на керування автотransпортним засобом – посвідченням водія. Як зазначає І.Мельник, дозвільній системі як способу адміністративно-правового

впливу на суспільні відносини, притаманні наступні ознаки: по-перше, це особливий порядок діяльності, що регулюється нормами права, що містяться в законах і підзаконних актах.

По-друге, дозвільна система реалізується в рамках адміністративно-правових відносин між органами виконавчої влади, посадовцями і індивідуальними або колективними суб'єктами, охочими отримати дозвіл.

По-третє, основа цих відносин – отримання дозволу на дію (бездіяльність), тобто ухвалення індивідуального, уповноважуючого акту, що легалізував дане діяння. Сам дозвіл може мати різне найменування: свідоцтво, ліцензія, квота, патент, віза, пропуск, сертифікат і т.п.

По-четверте, атрибутивною ознакою дозвільної системи є адміністративний нагляд за тим, як здійснюються дозволені законом діяння. Дія дозволу може бути припинена, а дозвільні правовідносини можуть закінчитися у зв'язку із здійсненням громадянином протиправних дій, а також за інших обставин: через погіршення стану здоров'я, нововиявленими обставинами тощо.

По-п'яте, за порушення правил дозвільної системи до винних застосовуються різноманітні заходи адміністративного примусу, у тому числі і такі, як тимчасове або постійне припинення дії дозволу [14, с. 245-246].

Отже, водій для того, щоб управляти автотранспортним засобом повинен отримати спеціальний дозвіл – посвідчення водія. Основним нормативно-правовим актом, який містить правову основу безпеки дорожнього руху є Закон України «Про дорожній рух». З даного акту виходить, що дозвільна система є складовою частиною забезпечення безпеки дорожнього руху – діяльності, направленої на попередження причин виникнення дорожньо-транспортних подій, зменшення тяжкості їх наслідків.

Ст. 15 зазначеного Закону встановлює порядок допуску до керування транспортним засобом та вимоги до особи, якій може бути надано таке право, це, зокрема:

- це громадянин, який досяг, встановленого законодавством віку;
- який не має медичних протипоказань;
- який пройшов повний курс за відповідними програмами.

Отже, однією із вимог для отримання посвідчення водія і основною ознак такого елемента складу адміністративного проступку як суб'єкт адміністративного проступку є вік. Як справедливо зазначає Т.Гуржій головною передумовою настання адміністративної відповідальності особи, яка скоїла шкідливе діяння, є досягнення нею певного віку. Тому при адміністративно-правовій кваліфікації спочатку належить встановити, чи досягла особа передбаченого законом віку, з якого настає адміністративна відповідальність, а вже потім констатувати її осудність [6, с.75].

Вік має важливе значення. Саме за допомогою віку визначається коло осіб, на яких поширюється дія адміністративно-правової норми, умови її застосування та порядок притягнення до адміністративної відповідальності.

Аналіз окремих статей КУпАП показує, що особа може бути суб'єктом адміністративного делікту, лише по досягненні нею певного віку, з якого вона, на думку законодавця, на момент скоєння проступку повинна володіти таким рівнем свідомості, фізичного та психічного розвитку, який дозволяє їй правильно оцінити суспільну значущість і сенс скоєного правопорушення.

За загальним правилом адміністративна відповідальність настає із 16 років. Не дивлячись на закріплення 16-річного віку у якості своєрідної «відправної точки» притягнення до адміністративної відповідальності, іноді з вимог закону логічно випливає, що суб'єктом адміністративного делікту може бути лише повнолітня особа, тобто та, якій виповнилося 18 років [4, с.84]. Так, відповідно до ст. 15 Закону України «Про дорожній рух» право на керування транспортним засобом відповідної категорії може бути надано:

-особам, які досягли 16 років – мототранспортними засобами і мотоколясками (категорії А1, А0;

-особам, які досягли 18-річного віку – автомобілями, колісними тракторами, самохідними машинами, сільськогосподарською технікою, іншими механізмами, які експлуатуються на вулично-дорожній мережі всіх типів (категорії В1, В, С1, С, Т), за винятком автобусів, трамваїв і троллейбусів;

-особам, які досягли 19-річного віку – автомобілями з причепами або напівпричепами (категорії ВЕ, С1Е, СЕ), а також призначеними для перевезення великогабаритних, великовагових і небезпечних вантажів;

-особам, які досягли 21-річного віку – автобусами, трамваями і тролейбусами (категорії D1, D, D1E, DE, T).

Віковий ценз для отримання права на управління диференційований залежно від категорії транспортного засобу. Мінімальний вік для отримання права на керування – шістнадцять років. По досягненні двадцятидворічного віку можна керувати транспортними засобами всіх категорій. Тобто вік з якого може отримати особа посвідчення водія автотранспортного засобу є 18 років. Лише досягнувши повноліття особа може вчинити деякі адміністративні проступки.

Отже, якщо особа не досягла 16-річного віку, то скоєне нею протиправне діяння не вважається адміністративним проступком і притягнути її до адміністративної відповідальності неможливо.

Право на управління транспортним засобом з 16-років отримують лише водії мототранспортних засобів і мотоциколясок. Водії автотранспортних засобів за загальним правилом можуть отримувати право на керування транспортним засобом лише з 18-річного віку. Тобто вік, як ознака спеціального суб'єкта водія автотранспортного засобу відіграє тут важливе значення.

Занепокоєння викликає можливість допуску до керування автобусом особи, що досягла лише 21 рік. У більшості країн світу встановлений віковий мінімум в 21-23 років і більше. В деяких країнах встановлюються навіть обмеження щодо рівня освіти. Очевидним є те, що встановлений порядок допуску до керування автобусами в нашій країні необхідно переглянути. Отримання права на перевезення пасажирів особами, що досягнули 21 року є доволі небезпечним. Більшість дорожньо-транспортних пригод, загибель і поранень на автобусах за останні роки стався через порушення правил дорожнього руху молодими водіями зі стажем до трьох років. Це підтверджує прямий вплив між віком і рівнем аварійності. Особи, зі стажем до одного року в 3 рази частіше стають учасниками дорожньо-транспортних пригод, ніж водії, що мають стаж управління транспортними засобами 5 років [40, с.71]. Тому, на нашу думку, вік з якого особа має право керувати транспортними засобами категорії «D» має бути збільшений до 23 років, а стаж до 5 років.

Висновки. Отже, спеціальним суб'єктом адміністративного проступку є фізична осудна особа, що вчинила у віці, з якого може настати адміністративна відповідність, адміністративний проступок, виконавцем якого може бути лише особа, спеціальні ознаки якої вказані в диспозиції відповідної норми Особливої частини КУпАП. Спеціальним суб'єктом адміністративної відповідальності є особа, яка разом із загальними володіє додатковими ознаками, які включені до складу конкретного протиправного діяння.

Підсумовуючи викладене можна стверджувати, що водій автотранспортного засобу є спеціальним суб'єктом адміністративної відповідальності, що характеризується наступними ознаками:

1. Наявність спеціального правового статусу пов'язаного з керуванням транспортним засобом. Спеціальними правилами яких дотримуються водії, згідно чинного законодавства є Правила дорожнього руху, затвердженні постановою Кабінету Міністрів України від 10.01.2001 року за наступними змінами і доповненнями. Вони є основним, базовим, регламентуючим документом для водія, що дає тлумачення основним термінам та визначенням і, найголовніше, встановлює правила дорожнього руху, якими повинен керуватися водій. Закон України «Про дорожній рух» встановлює основні положення щодо допуску до керування транспортними засобами, права та обов'язки водія та інші правові приписи щодо організації дорожнього руху. КУпАП визначає міру стягнення за невиконання встановлених Правилами приписів, регулює особливості та процедуру адміністративної відповідальності.

2. Для водіїв характерна спеціальна система допуску до управління автотранспортними засобами. Особа має пройти навчання у відповідній спеціально-освітній установі, що має ліцензію на здійснення освітньої діяльності в установленому порядку та здати кваліфікаційні іспити.

3. Наявність у водія особливого права на управління транспортним засобом. Особа, яка керує транспортним засобом має посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії. Дане право підтверджується посвідченням і визначає правовий статус спеціального суб'єкта як водія.

4. Важливою ознакою водія, що міститься в законодавчому визначенні даного спеціального суб'єкта є те, що він фактично керує транспортним засобом або навчає керуванню. Тобто, під час керування транспортним засобом особа перетворюється з загального на спеціальний суб'єкт.

5. Для даного суб'єкта характерні вікові та медичні обмеження. В залежності від категорії керування транспортним засобом може бути надане особі у віці від 16 до 21 року. Також законодавством встановлений перелік захворювань і вад, при яких особа не може бути допущена до керування відповідними транспортними засобами.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001р. (з наступними змінами і доповненнями) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: У 2 т.: Т. 1 Загальна частина / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). – К.: Юрінком Інтер, 2004. – Т. 1. Загальна частина. – 584с.
3. Адміністративне право: підручник для юрид. вузів і фак-тів / Ю.П. Битяк, В.В. Богуцький, В.М. Гарашук та інші: за ред. Ю.П.Битяка. – Х., 2000. – 520 с.
4. Башуев Г.В. Преступление и административное правонарушение: их сходство и отличие // Вопросы охраны общественного порядка в свете Основ законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях. – Горький: ГВШ МВД СССР, 1981. С. 84-101.
5. Горбач О.В. Адміністративна відповідальність неповнолітніх, батьків або осіб, які їх замінюють. – С. 85-86.
6. Гуржій Т. Встановлення суб'єкта адміністративного делікту в процесі адміністративно правової кваліфікації. [Електронний ресурс] // Право України. – 2003. – №5. – С. 75.
7. Державне управління: теорія і практика. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 432с.
8. Джагунов Г.В. Деякі проблеми підвищення ефективності заходів адміністративної відповідальності у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху // Вісник ХНУВС. Збірник наукових праць. – 2006. – випуск 3.
9. Жулев В.И. Предупреждение дорожно-транспортных правонарушений. – М.: Юрид. Лит., 1989. – 224с.
10. Колпаков В.К. Відповідальність за порушення правил дорожнього руху: оновлення та колізії: Монографія / В.К. Колпаков, О.К. Черновський, В.В. Гордєєв. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. – 512с.
11. Комзюк А.Т. Проблемні питання відповідальності за адміністративні прступки в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху / А.Т.Комзюк // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2002. – №20. – С. 31-36.
12. Куян І. Адміністративна відповідальність як інститут правової держави // Право України. – 1998. – №5. – С. 66-68.
13. Макаренко В. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про державну таємницю // Право України. – 2001. – №3. – с. 117.
14. Мельник І.В. Проблеми регулювання підготовки водіїв транспортних засобів в Україні // Держава і право. Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 52. – К.: Інститут держава і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2009. – С. 245-248.
15. Советское административное право. Учебник. Под ред. В.М.Манохина. М.: Юрид. лит., 1967. – с. 42.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy «Pro avtomobilnyi transport» vid 05.04.2001r. (z nastupnymy zminamy i dopovnenniamy). [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichniy kurs: pidruchnyk: U 2 t.: T. 1 Zahalna chastyna / red. kolehiia: V.B. Aver`yanov (holova). K.: Yurinkom Inter, 2004. T. 1. Zahalna chastyna. 584s.
3. Administratyvne pravo: pidruchnyk dlia yuryd. vuziv i fak-tiv / Yu.P. Bytiak, V.V. Bohutskyi, V.M. Harashchuk ta inshi: za red. Yu.P.Bytiaka. Kh., 2000. 520 s.
4. Bashuev G.V. Prestuplenie i administrativnoe pravonarushenie: ih shodstvo i otlichie. Voprosy ohranyi obschestvennogo poryadka v svete Osnov zakonodatelstva Soyuza SSR i soyuznyih respublik ob administrativnyih pravonarusheniyah. Gorkiy: GVSh MVD SSSR, 1981. S. 84-101.

5. Horbach O.V. Administratyvna vidpovidalnist nepovnolitnikh, batkiv abo osib, yaki yikh zaminiaut. S. 85-86.
6. Hurzhii T. Vstanovlennia sub`yekta administratyvnoho deliktu v protsesi administratyvno pravovoi kvalifikatsii. [Elektronnyi resurs]. Pravo Ukrainy. 2003. № 5. S. 75.
7. Derzhavne upravlinnia: teoriia i praktyka. K.: Yurinkom Inter, 1998. 432s.
8. Dzhahupov H.V. Deiaki problemy pidvyshchennia efektyvnosti zakhodiv administratyvnoi vidpovidalnosti u sferi zabezpechennia bezpeky dorozhnoho rukhu. Visnyk KhNUVS. Zbirnyk naukovykh prats. 2006. vypusk 3.
9. Zhulev V.I. Preduprezhdenie dorozhno-transportnykh pravonarusheniy. M.: Yurid. Lit., 1989. 224s.
10. Kolpakov V.K., Chernovskiy O.K., Gordeev V.V. Vidpovidalnist za porushennya pravil dorozhnoho ruhu: onovlennya ta koliziyi: Monografiya: Chernivetskiy natsionalniy universitet, 2010. 512s.
11. Komziuk A.T. Problemni pytannia vidpovidalnosti za administratyvni prstupky v sferi zabezpechennia bezpeky dorozhnoho rukhu. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav. 2002. № 20. S. 31-36.
12. Kuian I. Administratyvna vidpovidalnist yak instytut pravovoi derzhavy. Pravo Ukrainy. 1998. № 5. S. 66-68.
13. Makarenko V. Administratyvna vidpovidalnist za porushennia zakonodavstva pro derzhavnu taiemnytsiu. Pravo Ukrainy. 2001. № 3. s. 117.
14. Melnyk I.V. Problemy rehuliuвання pidhotovky vodiiv transportnykh zasobiv v Ukraini. Derzhava i pravo. Zbirnyk naukovykh prats. Yurydychni i politychni nauky. Vypusk 52. K.: Instytut derzhava i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy, 2009. S. 245-248.
15. Sovetskoe administrativnoe pravo. Uchebnyk. Pod red. V.M.Manohina. M.: Yurid. lit., 1967. s. 42.

РЕФЕРАТ

Ярова Р.В. Водій автотранспортного засобу як спеціальний суб'єкт адміністративної відповідальності / Р.В. Ярова // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2015. – Вип. 1.

Мета роботи – дослідити ознаки водія автотранспортного засобу як спеціального суб'єкта адміністративної відповідальності.

Констатовано, що в науці адміністративного права прийнято виділяти загальні та спеціальні ознаки суб'єкта адміністративної відповідальності. Загальними ознаками суб'єкта адміністративної відповідальності є вік та осудність. Але для того щоб особу притягнули до адміністративної відповідальності в деяких випадках таких ознак є недостатньо.

Обґрунтовано, що водій автотранспортного засобу є спеціальним суб'єктом адміністративної відповідальності, якому притаманні свої особливості. Такими особливостями, зокрема, є вік, наявність спеціальних знань, які підтверджується посвідченням водія транспортного засобу, наявність дозвільної системи, яка регулює порядок видачі зазначеного посвідчення, особлива процедура притягнення до відповідальності та визначення стану неосудності.

Обґрунтовано необхідність на законодавчому рівні деталізувати ознаки водія автотранспортного засобу як спеціального суб'єкта адміністративної відповідальності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ОСУДНІСТЬ, ВОДІЙ, ПРОСТУПОК, ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА, ПРАВО НА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ.

ABSTRACT

Yarova R.V. The driver of the vehicle as a subject of special administrative responsibility. Economics and management on transport. – Kyiv. National Transport University. 2015. – Vol. 1.

Purpose - to explore the features of driver as a subject of special administrative responsibility.

Ascertained that the science of administrative law decided to set apart general and special features of the subject of administrative responsibility. Common sins the subject of administrative responsibility are age and sanity. But to brought the person to administrative responsibility in some cases these signs are not enough.

Proved that the driver of the vehicle is a subject of special administrative responsibility, who has its own particular features. In particular, these features are age, specific knowledge, which confirmed by a

driver certificate, the available licensing system which regulates the procedure for issuing such certificates, a special procedure of bringing to responsibility and determine the state of insanity.

It is necessary to legally detail features of driver as a special subject of administrative responsibility.

KEYWORDS: ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY, SANITY, DRIVER, OFFENSE LICENSING SYSTEM, THE RIGHT TO DRIVE VEHICLES.

РЕФЕРАТ

Яровая Р.В. Водитель автотранспортного средства как специальный субъект административной ответственности / Р.В. Яровая // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2015. – Вып. 1.

Цель работы - исследовать признаки водителя автотранспортного средства как специального субъекта административной ответственности.

Констатировано, что в науке административного права принято выделять общие и специальные признаки субъекта административной ответственности. Общими признаками субъекта административной ответственности является возраст и вменяемость. Но для того чтобы лицо привлекли к административной ответственности в некоторых случаях таких признаков недостаточно.

Обосновано, что водитель автотранспортного средства является специальным субъектом административной ответственности, которому присущи свои особенности. Такими особенностями, в частности, является возраст, наличие специальных знаний, которые подтверждается удостоверением водителя транспортного средства, наличие разрешительной системы, которая регулирует порядок выдачи указанного удостоверения, особая процедура привлечения к ответственности и определения состояния невменяемости.

Обоснована необходимость на законодательном уровне детализировать признаки водителя автотранспортного средства как специального субъекта административной ответственности.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: АДМИНИСТРАТИВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ, ВМЕНЯЕМОСТЬ, ВОДИТЕЛЬ, ПРОСТУПОК, РАЗРЕШИТЕЛЬНАЯ СИСТЕМА, ПРАВА НА УПРАВЛЕНИЕ ТРАНСПОРТНЫМ СРЕДСТВОМ.

АВТОРИ:

Ярова Р.В., Національний транспортний університет, старший викладач кафедри конституційного та адміністративного права: russchka@ukr.net, тел. +380442803876, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1, к. 245.

AUTHOR:

Yarovaya R.V., National Transport University, senior lecturer in constitutional and administrative law, e-mail: russchka@ukr.net, tel. +380442803876, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str. 1, of. 245.

АВТОРЫ:

Яровая Р.В., Национальный транспортный университет, старший преподаватель кафедры конституционного и административного права, e-mail: russchka@ukr.net, тел. +380442803876, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1, к. 245.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Мережко О.О., доктор юридичних наук, професор, Київський національний лінгвістичний університет, професор кафедри права, Київ, Україна.

Козловський А.А., доктор юридичних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри конституційного та адміністративного права, Київ, Україна.

REVIEWER:

Merezhko O.O, Ph.D., Doctor of Law, professor, Kyiv National Linguistic University, Professor of the Department of Law, Kyiv, Ukraine.

Kozlovskiy A.A., Ph.D., Doctor of Law, professor, National Transport University, Head of the department of Constitutional and Administrative Law, Kyiv, Ukraine.